

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Муниципальное образование «Закаменский район»
Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Бортойская средняя общеобразовательная школа»
(МАОУ «Бортойская СОШ»)

РАССМОТРЕНО
на Педагогическом совете
(Протокол № 1
от 25.08.2023 года)

СОГЛАСОВАНО
Наблюдательным Советом
(Протокол № 1
от 25.08.2023 года)

УТВЕРЖДЕНО
Приказом по МАОУ
«Бортойская СОШ» № 58
от 28.08.2023 года

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета «Родной (бурятский) язык»
для обучающихся 9 класса

у. Бортой 2023 г

ТАЙЛБАРИ БЭШЭГ

«Буряад хэлэн» гэхэн курсын ажалай программа хадаа Россиин Федерациин хуралсалай Министерствын тогтоолнууд дээрэ үндэһэлжэ зохёогдоһон хуралсалай программа болоно:

- Федерального закона от 29.12.2012 № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации»;

- приказа Минпросвещения России от 22.03.2021 № 115 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам начального общего, основного общего и среднего общего образования»;

- приказа Минпросвещения России от 18.05.2023 № 370 «Об утверждении федеральной образовательной программы основного общего образования» (далее – ФОП ООО);

- приказа Минпросвещения России от 31.05.2021 № 287 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (далее – ФГОС ООО третьего поколения);

- Закона Республики Бурятия от 13.12.2013 № 240-V «Об образовании в Республике Бурятия»;

- Закона Республики Бурятия от 10 июня 1992 г. №221-ХП «О языках народов Республики Бурятия» (с изменениями и дополнениями);

- Устав МАОУ «Бортойская СОШ»

- Основная образовательная программа основного общего образования МАОУ «Бортойская СОШ»

Тус программа гүрэнэй ФОП, Буряад Республикын Хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын туршалгын программа дээрэ үндэһэлэгдэнэ. Буряад дунда хургуулида түрэлхи литература хуралсалай предмет болгогдожо, үзэгдэжэ байдаг гээшэ. Энэ программа мүнөө үеын ФОП баримталан, 9-дэхи классай «Бэлиг» хэблэлээр гараһан В.Д.Патаева, О-Х.Н.Нанзановагай зохёоһон «Буряад хэлэн» гэхэн номдо таарууланхай.

Буряад хэлэнэй багшанарай, хумүүжүүлэгшэдэй урда табигдаха шухала **зорилгонууд:**

- ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэһэ хууриие гүнзэгыгөөр ба бата бэхээр үгэхэ;

- хурагшадые Буряад республикын гүрэнэй аман ба бэшэгэй хэлэтэй болгохо;

- ниитын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ хургаха;

- арадайнгаа түүхэ, аман зохеолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие хургажа, хугжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буряад үндэһэ яһатанай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ.

Тус зорилгорнуудһаа дулдыдан, буряад хэлэ заажа байһан багшанарай урда иимэ шухала **эрилтэнүүд** табигдана:

1. Нэн турүүн түрэлхи хэлээ заажа байһан багша хадаа өөрөө хэлэ бэшэгэй талаар үндэр хэмжээнэй эрдэм мэдэсэтэй, болбосорол ехэтэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй, тэрэ тоодо буряад хэлэнэй саашанхи хугжэлтын гол зорилгонуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо ёһотой;

2. Нурагшадай эрдэм мэдэсын эрилтэнүүдэй стандарт ба программа шудалжа, багша буряад хэлэ заалгы тусэблэхэ;

3. Нурагшалай жэлэй эхиндэ багша класс бүхэндэ нурагшадай мэдэсэ шадабариин хэмжэээ элирүүлхэ зорилготойгоор хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ: грамматическа даабаринуудтай диктантнуудые, зохёолго ба найруулгануудые бэшүүлжэ, тестнүүдые дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюусуулжа болохо; аман шалгалта үнгэргэхэ; үзэгдэһэн темээр шалгалтын асуудалнуудта харюунуудые шагнаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ болон бусад эдэ даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд нурагшадай мэдэсэ, шадабари, хугжэлтые гү, али программын эрилтэнүүдһээ гээгдэлхэ зүбөөр гэршэлдэг. Эндэһээ уламжалан, багша класс бүхэндэ нурагша бүхэнтэй нурагшалай жэл соо хэхэ ажалаа багсаан эмхидхэхэ.

4. Нурагша бүхэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээн адли бэшэ, тиимэһээ хэшээлэй алишье шатада нурагшын мэдэсын хэмжээндэ тааруугаар даабаринуудые дүүргүүлхэ.

5. Хэлэлгын культура (соёл) дээшэлүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ, зохёохы ба холбоо хэлэлгэ хугжөөлгын хүдэлмэринүүдые хэшээлэй алишье шатада хараалха, түсэблэхэ.

6. Нурагшадые нургалга, хугжөөлгэ, хүмүүжүүлгын зорилгонуудые сагай эрилтэдэ таарамаар бээлүүлхын тула, буряад хэлэ ба уран зохёол заажа байһан багшанар өөрынгөө эрдэм мэдэсые, дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, методикодо, психологидо ба дидактикада бии боложо, хэблэгдэжэ байдаг эрдэмтэдэй, шэнэдхэгшэ багшанарай шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые, шэнэ дурадхалнуудые ба түрүү дүй дүршэл үзэжэ, шүүмжэлжэ, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлжэ байха.

ПРОГРАММЫН БҮРИДЭЛ

1. Дабталга
2. Хэлэн тухай шухала мэдээн
3. Орёо мэдүүлэл
4. Ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэл
5. Дахалдаһан орёо мэдүүлэл
6. Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэл
7. Сэхэ хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэл
8. Холилдоһон орёо мэдүүлэл
9. Текст ба тэрэнэй байгуулга
10. Найруулал
11. Дабталга
12. Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ
13. Орой хамта

ЬУРАГШАДАЙ ШАДАБАРИНУУД

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) – өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно), хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно (аянга, хэлэлгын темп, үгэнүүдэй болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ).

Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;
- хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо;
- юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ;
- өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгаха;
- багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.

Оршон тойрониие шудалха шадабари (познавательные УУД):

- номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо);
- зураг хаража гү, али текст уншажа асуудалнуудта харюу олохо;
- багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха;
- үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо. Тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ; - текстын удха дамжуулха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- өөрынгөө һанаа бодол аман хэлэлгээр, тиихэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;
- хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;
- уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;

- классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудыг сахиха тухайгаа хэлсэхэ;

- хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгээр хүдэлхэ, тийхэдээ олон ондоо «тушаал» бэе дээрээ абаха: ударидагшын, даабари дүүргэгшын, бэшээшын г.м.

Буряад хэлээр шадабари (предметные УУД):

1. Нурагшадые литературна хэлэндэ нургалга. Абянуудыг зүбөөр үгүүлхэ, үгэнүүдэй лексическэ удхыг зүб ойлгохо, удхын сохилто зүбөөр хэрэгдэхэ дадалтай болгохо. Мэдүүлэл соо хэрэглэгдэнэн үгэнүүд нуури байраяа зүбөөр олоһон, удхынгаа талаар бэе бээтээ зүбөөр холболдонхой байха ёһотой. Нютаг хэлэнэй онсо илгаануудта анхаралаа хандуулха: алибаа нютагта тус үгыг гү, али абае иигээд үгүүлдэг, харин литературна хэлэндэ иимээр үгүүлдэг гэжэ зэргэсүүлэн ойлгуулха шухала.

2. Нурагшадай үгын нөөсыг арьбажуулга ба мэдүүлэл зохёолгыг хүгжөөлгэ. Уран зохёол, сонин, сэтгүүлнүүдыг уншадаг нурагшын хэлэн тодо сэбэр, үгэ баянтай, мэдүүлэлнүүдыг зүбөөр найруулха дадалтай байдаг. Хүшэр удхатай үгэнүүдыг ойлгуулжа хэрэглүүлхэ шухала, словарна хүдэлмэри хэшээл бүхэндэ эмхидхэгдэжэ байха ёһотой. Хэрбээ нурагшада ойлгогдосогүй үгын байбалнь, «Буряад хэлэнэй сахим нураха ном» соо «Толи» гэнэн бүлэг нээбэл, багшанарай ба нурагшадай хэрэглэхэ 14 зүйлэй толинуудыг ашаглан, хэрэгтэй үгэнүүдэй зүб бэшэлгэ, оршуулга, тайлбаринь олдохо аргатай.

3. Холбоо хэлэлгэдэ нургалга. Буряад хэлэ заалгын гол зорилгонуудай нэгэн – хүнүүдэй хоорондоо харилсаха арга боломжо гүнзэгырүүлгэ, ханал бодолоо зүбөөр, үгэ баянтайгаар дамжуулха шадабари хүгжөөлгэ. Энэ шадабари болон дадал буряад хэлэнэй, уран зохёолой ба дунда нургуулида үзэгдэжэ байгаа бүхы предметүүдээр хэшээлнүүдтэ хэлэлгэ хүгжөөхэ элдэб даабаринуудыг нурагшадаар дүүргүүлхэдэ бэхижүүлэгдэдэг. Зохёолго болон найруулга бэшэхын тула нурагшад хүдэлмэрингөө сэдэб зүбөөр шэлэн олохо, гол удхыень тодоор ойлгохо, юрын гү, али орёо түсэб зохёожо шадаха дүршэлтэй болохо ёһотой. Үгэнүүдэй удхыг, тэдэнэй холбоог, хэлэлгын уран аргуудыг зүбөөр хэрэглэхэ. Оролто хубияа – шухала хубида, түгэсхэлдэ гуримтайгаар шэнжэлэн орожо, зохёолгоёо бэшэхэ.

ПРОГРАММЫН БАЙГУУЛГА БА УДХА

(68 час)

Дабталга (7 час)

Хэлэн тухай шухала мэдээн (2 час)

Ниигэмэй хүгжэлтэдэ хэлэнэй үүргэ. Буряад хэлэн – буряад арадай үндэнэн хэлэн. Буряад хэлэнэй хүгжэлтын шатанууд. Буряад литературна хэлэн болон нютаг хэлэнүүд.

Орѐо мэдүүлэл (1 час)

Орѐо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга. Орѐо мэдүүлэлэй гол илгаанууд: холболто үгэтэй, холболто үгэгүй, сэхэ хэлэлгэтэй, холилдоһон.

Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэл (4 час)

Зүрилдэһэн, холбоһон, илгahan ба залгahan харилсаатай ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүд.

Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлэй сэглэлтын тэмдэгүүд.

Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлые аянгалан удхалжа, зүбөөр үгүүлхэ. Иимэ мэдүүлэлнүүдтэ сэглэлтын тэмдэгүүдые зүбөөр табиха шадабаритай ба дадалтай болголго.

Дахалдаһан орѐо мэдүүлэл (12 час)

Дахалдаһан орѐо мэдүүлэлэй шухала ба нүхэсэл мэдүүлэлнүүд. Нүхэсэл мэдүүлэлые шухала мэдүүлэлтэйнх холбодог холболтонууд ба холболто үгэнүүд.

Нүхэсэл мэдүүлэлэй янзанууд: тайлбарилһан, элирхэйлһэн, ушарлаһан.

Нүхэсэл мэдүүлэлэй байгуулгаараа ба удхаараа илгарал.

Хэдэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орѐо мэдүүлэлнүүд.

Дахалдаһан орѐо мэдүүлэлые удхалан аянгалга ба тэрэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд.

Дахалдаһан орѐо мэдүүлэлые зүбөөр, алдуугүйгөөр хэлэлгэдээ хэрэглэхэ шадабаритай болголго.

Холболто үгэгүй орѐо мэдүүлэл (4 час)

Холболто үгэгүй орѐо мэдүүлэлэй хубинуудай хоорондохи удхын харилсаан.

Холболто үгэгүй орѐо мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга ба тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд.

Холболто үгэтэй ба холболто үгэгүй орѐо мэдүүлэлнүүдэй хоорондоо дүтэрхы удхатай байдаг ушар.

Холболто үгэгүй орѐо мэдүүлэлнүүдые удхалан, хоолойн аялгын хүсөөр хуби хубяарнь илгаруулха шадабаритай болголго.

Сэхэ хэлэлгэтэй орѐо мэдүүлэл (3 час)

Сэхэ хэлэлгэтэй орѐо мэдүүлэлэй шэнжэ болон байгуулга. Авторай үгэ ба сэхэ хэлэлгэ.

Сэхэ хэлэлгэтэй орѐо мэдүүлэлэй сэглэлтэнүүд. Сэхэ хэлэлгэ ба өөршэлэн хэлэлгэ.

Холилдоһон орѐо мэдүүлэл (4 час)

Холилдоһон орёо мэдүүлэл тухай ойлгосо. Холилдоһон орёо мэдүүлэлэй байгуулга. Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүд.

Текст ба тэрэнэй байгуулга (5 час)

Текст ба тэрэнэй байгуулга. Текстын шэнжэнүүд. Абзац. Хэлэлгын янзланууд: хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго.

Текст хурямжалга. Түсэб. Тезис. Конспект. Реферат. Аннотаци. Рецензи.

Найруулал (6 час)

Найруулалай янзланууд: эрдэм нуралсалай, ниитын, хэрэгэй, хөөрэлдөөнэй, уран найханай.

Дабталга (7 час)

Фонетикээр, лексикээр, грамматикаар, бэшэгэй дүримөөр, сэглэлтээр үзэһыень хамтадхалга ба гуримшуулга.

Хэлэн дотор шэнэ үгэнүүдэй бии бололго, үндэһэн буряад үгэнүүд ба ондоо хэлэнһээ абтаһан үгэнүүд. Үгын лексическэ удха.

Үгын эхин үеһөө саашанхи үеын түргэн аялгануудай ба дифтонгнуудай тодо бэшээр үгүүлэгдэдэг дээрэһээ аялганай тааралдал, һубарил ба нугаралай дүримүүдэй шухала ушар.

Үгын грамматическа удха (лексическэ удхаһаань ондоо). Олоор ба үсөөнөөр хэрэглэгдэдэг залгабаринууд. Үгын бүридэлөөр морфологическа ба этимологическа шүүлбэрийн хоорондох илгаа тухай ойлгосо.

Хэлэлгын хубинуудай гараха аргууд: нэгэ хэлэлгын хубиһаа нүгөө хэлэлгын хуби бии болголго (тэмдэгэй нэрэһээ — юумэнэй нэрэ, причастииһаа — тэмдэгэй ба юумэнэй нэрэ, деепричастииһаа — дахуул үгэ, юумэнэй нэрэһээ — дайбар үгэ, дайбар үгэһөө — дахуул үгэ ба үйлэ үгэһөө — холболто үгэ).

Хэлэлгын хубинуудай хубилха ёһо (хубилдаг ба хубилдаггүй хэлэлгын хубинууд: хубилдаг үгэнүүдэй түхэлнүүд, зохилдол ба хамаадал).

Бээ даһан хэлэлгын хубинуудай хоорондох адлирхуу ба ондоо зүйлнүүд (удха шанараараа, хубилха, бии болохо талаараа).

Буряад орфографиин фонетико-морфологическа заршам (принцип).

Аялгануудые бэшэхэ дүримүүд (үгын үндэһэндэ, залгабариды, залгалтада); ь, ь бэшэхэ дүримүүд. Орёо үгэнүүдые бэшэхэ дүримүүд. Дабхарлаһан үгэнүүдтэ зурлаа ба запятой хэрэглэлгэ.

Мэдүүлэлэй гэшүүд ба хэлэлгын хубинууд. Үгэнүүдые гол ба туһалагша удхаарнь мэдүүлэл соо хэрэглэлгэ.

Элдэб байгуулгатай мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга. Удхалан аянгалга ба сэглэлтын тэмдэгүүд.

Запятой, хоёролжон точка, точкотой запятой, зурлаа, хаалта, асуудалай ба шангадхалай тэмдэг табиха гол дүримүүд. Гурбалжан точка хэрэглэлгэ. Хэдэн сэглэлтын тэмдэгүүдые нэгэдхэн табилга.

Текст, тэрэнэй байгуулга. Найруулал.

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ (10 час)

Үгүүлэл, тэрэнэй янзанууд: зураглалга, юрэ хөөрэлгэ, бодомжолго (тус-тустань жэшээнүүдээр баримталха). Юрэ хөөрэхэн, зураглаһан, бодомжолһон үгүүлэлнүүдые зохёолгодо бэлэдхэл, даабаринууд.

Байгаалие гү, али ямар нэгэн бодото байдалые тодорхойлон харуулан удхатай юрэ хөөрэхэн текстээр найруулга бэшэлгэ.

Шудалан үзэжэ байгаа уран зохёолой хэхэгээр дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга бэшэлгэ.

Хараһан фильмын, зүжэгэй, радио болон теледамжуулгын удхаар өөрынгөө ханамжа оруулалсан, дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга бэшэлгэ.

Хараһан гү, али дуулаһан һонирхолтой ушар тухай юрэ хөөрэхэн үгүүлэл бэшэлгэ.

Ямар нэгэн юумые гү, али байгаалие ажаглан, хадуужа абаһанаа зураглалга.

Уран зохёолой хайн ба муу талын үйлэдэгшэ нюурнуудта характеристикэ үгэлгэ.

Уншаһан хөөрөөн, шүлэг, үгүүлэл тухай ханамжаяа бэшэлгэ.

Нүхэртөө бэшэг ба сониндо үгүүлэл бэшэлгэ.

Юрын байгуулгатай мэдүүлэлнүүдһээ бүридэхэн багахан хөөрөөе ородһоо буряад хэлэн дээрэ оршуулга.

Элитэ уран зохёолшодой, поэдүүдэй (А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, Л. Н. Толстой ба бусадай) оршуулагдаһан зохёолнуудһаа хэхэгүүдые, шүлэгүүдые уран гоёор сээжээр ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ хөөрэлгэ.

КАЛЕНДАРНА-ТЕМАТИЧЕСКА ТҮСЭБЛЭЛГЭ

№ п/п	Темэ	Саг			Үзэхэ саг
		ха мт а	Шалгалт ын хүдэлмэри	Практиче ска хүдэлмэри	
	Холбуулал	1			
	Холбуулалай илгаа	1			
	Мэдүүлэл.	1			
	Мэдүүлэлэй гэшүүд.	1	1		
	Дахуулал	1			
	Дахуулал	1			
	Литературна хэлэн ба тэрэнэй стильнүүд	1			
	Буряад литературна хэлэн болон нютаг хэлэнүүд	1			
	Ороо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга, илгаа	1			
	Холбоһон харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1			
	Холбоһон харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэлэй холболто ба холболто үгэнүүд	1			
	Илгahan харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1			
	Зүрилдэһэн харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1			
	Залгahan харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1	1		
	Холбоһон харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэлэй сэглэлтын тэмдэгүүд	1			
	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ.	1			

	найруулга бэшэхэ.				
	Дахалдаһан ороо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга, илгаа	1			
	Тайлбарилһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл	1			
	Тайлбарилһан нүхэсэл мэдүүлэл соохи союз болон союзна үгэнүүд	1			
	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл	1			
	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэл соохи союзууд	1	1		
	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Буряад арадай түүхэ, ёһо заншал тухай өөрынгөө бодомжо харуулһан найруулга бэшэхэ.	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл: аргын, сагай	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл: байрын, шалтагаанай	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл: зорилгын, болзоогой, өөрсэгүйн	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэл соохи холболто ба холболто үгэнүүд	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэл соохи сэглэлтын тэмдэгүүд	1	1		
	Дабталга	1			

Хэдэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдан ороо мэдүүлэл	1			
Багсайн хубариган нүхэсэл мэдүүлэлтэй	1			
Зэргэлэн хубариган нүхэсэл мэдүүлэлтэй	1			
Дахалдан хубариган нүхэсэл мэдүүлэлтэй	1			
Холболто үгэгүй ороо мэдүүлэлэй хубинуудай хоорондох удхын харилсаан	1			
Холболто үгэгүй ороо мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга ба тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд	1			
Холболто үгэгүй ороо мэдүүлэлнүүдые удхалан, хоолой аялгын хүсөөр хуби хубяарнь илгаруулга	1	1		
Сэхэ хэлэлгэтэй ороо мэдүүлэлэй онсо шэнжэ болон байгуулга.	1			
Авторай үгэ ба сэхэ хэлэлгэ.	1			
Сэхэ хэлэлгэ ба өөршэлэн хэлэлгэ.	1			
Сэхэ хэлэлгэтэй ороо мэдүүлэлэй сэглэлтэнүүд	1			
Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Өөрын намтар бэшэлгэ	1			
Холилдоһон ороо мэдүүлэл тухай ойлгосо	1			
Холилдоһон ороо мэдүүлэлэй байгуулга	1			
Холилдоһон ороо мэдүүлэлэй сэглэлтын тэмдэгүүд	1	1		

Текст ба тэрэнэй байгуулга. Текстын шэнжэнүүд. Абзац.	1			
Хэлэлгын янзанууд: хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго.	1			
Текст хуряамжалга. Түсэб. Тезис.	1	1		
Конспект. Реферат.	1			
Аннотаци. Рецензи.	1			
Элидхэл, конспект бэшэлгын дадал.	1			
Реферат бэшэлгын дадал.	1			
Уран зохеолой хэхэгэй шухала һанал бодол элирүүлэн ололго (тезисүүдые бэшэлгэ)	1			
Найруулалай янзанууд: эрдэм һуралсалай, ниитын	1			
Найруулалай янзанууд: ниитын	1			
Найруулалай янзанууд: хэрэгэй	1			
Найруулалай янзанууд: хөөрэлдөөнэй	1			
Найруулалай янзанууд: уран һайханай	1			
Найруулал шэнжэлгэ	1			
Фонетикэ дабталга	1			
Лексикэ дабталга	1			
Морфологи дабталга	1			
Синтаксис дабталга	1	1		
Хамтадаа	61	7		

БАГШЫН ХЭРЭГЛЭХЭ ЛИТЕРАТУРА

1. Б.Б.Гомбоев. Учимся играя (учебное издание). - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2009.
2. Б.Б.Гомбоев. Тесты по бурятскому языку для 5 класса. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2008.
3. Б.Д.Цыренов. Правила орфографии и пунктуации бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2009.
4. Б.Д.Цыренов. Тесты по бурятскому языку. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2001.
5. Ц.Б. Цыренова. Диктанты и изложения, 9-11 класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2003.
6. Б.Б.Батоев. Бурятский язык: графика, орфография, пунктуация. - Улан-Удэ, Бурятское книжное издательство, 1993.
7. Б.Б.Батоев. Методическое руководство. Бурятский язык. 5-9 класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2005.
8. Б.Б.Батоев. Сборник текстов для изложений по бурятскому языку для 5-9 классов. - Улан-Удэ, Бурятское книжное издательство, 1992.
9. Д.Д.Доржиев. Современный бурятский язык. Морфетика. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2002.
10. Д.Д.Доржиев. Современный бурятский язык. Синтаксис. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2002.
11. Э.Р.Раднаев. Фонетика бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2007.
12. У-Ж.Ш. Дондуков. Учебник бурятского языка (самоучитель). - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2001.
13. Ц.Б. Будаев . Бурятская диалектология. - Улан-Удэ, БГУ, 2000.
14. А.Б.Санжаева. Лабораторно-практические работы по бурятскому языку. - Улан-Удэ, БГУ, 2000.
15. А.Б.Санжаева. Тесты на бурятском языке (фонетика, лексика, состав слова, морфология, орфография, синтаксис, пунктуация). - Улан-Удэ, БГУ, 2001.
16. А.Б.Санжаева. Таблицы по грамматике бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2010.
17. С.Г.Будаин. Тесты по бурятскому языку.- Улан-Удэ, «Бэлиг», 2006.
18. Д.Б.Базарова. Тесты по бурятскому языку. Фонетика. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2009.

ЬУРАГШАДАЙ ХЭРЭГЛЭХЭ ЛИТЕРАТУРА

1. Б.Б.Будаин, Б.Б.Гомбоев. Буряад хэлэн: 5-дахи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2008.
2. О.Ш. Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова. Буряад хэлэн: 6-дахи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2013.
3. О.Ш. Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова. Буряад хэлэн: 7-дохи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2014.
4. С.Г.Ошоров, Ж.Ц.Жамбуева. Буряад хэлэн: 8-дахи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2008.
5. В.Д.Патаева, О.-Х.Н.Нанзанова. Буряад хэлэн: 9-дэхи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2012.
6. А.Б.Санжаева. Таблицы по грамматике бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2010.
7. Словарь бурятско-русский, русско-бурятский
8. Электронный учебник бурятского языка